

Forsvarsministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 26/10251

Den 21. april 2026

Ved mail af 20. april 2026 har Forsvarsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekter i forbindelse med etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter m.v. på Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo.

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at byretterne ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Der henvises til J.nr. 2026/002998.

Med venlig hilsen

Nikolaj Aarø-Hansen

Vestre Landsret Præsidenten

Forsvarsministeriet
Lovgivning
Holmens Kanal 9
1060 København K

22. april 2026

J.nr.: 26/11521-2

Sendt pr. mail til fmn@fmn.dk, kei@fmn.dk og eei@fmn.dk

Sagsbehandler: Lars B. Olesen

Forsvarsministeriet har ved brev af 20. april 2026 (sagsnr. 2026/002998) anmodet om eventuelle bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekt i forbindelse med etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter m.v. på Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo.

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Jens Røn

Østre Landsret

Præsidenten

Forsvarsministeriet

Sendt pr. mail til fmn@fmn.dk
sagsnummer 2026/003606

Dato: 22. april 2026
Sagsbeh.: Rikke Larsen
J.nr.: 26/11564

Forsvarsministeriet har ved brev af 20. april 2026 (sagsnr. 2026/002998) anmodet om eventuelle bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekt i forbindelse med etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter m.v. på Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo.

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Carsten Kristian Vollmer

Svar på høring over udkast til bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekt i forbindelse med etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter m.v. på Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo

Region Nordjylland har modtaget høringsbrev vedrørende bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekt i forbindelse med etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter m.v. på Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo.

Region Nordjylland har følgende kommentarer til udkastet til bekendtgørelsen:

Af bekendtgørelsens § 8 fremgår, at § 71 i jordforureningsloven om, at bygge- og anlægsarbejde skal standses, hvis der konstateres forurening, ikke vil finde anvendelse. Region Nordjylland forventer, at den ansvarlige myndighed sikrer, at bygge- og anlægsprojektet udføres med samme omhu og kvalitet, som hvis den gældende lovgivning var fulgt, så der bliver ”holdt styr på”, hvor der eventuelt konstateres forurening. Fravigelsen af jordforureningslovens § 71 bør alene have til formål at undgå unødigt ventetid på andre myndigheders behandling af sagen.

Med venlig hilsen

Mette Lund Poulsen
Landinspektør

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 9
1060 København K
Sagsnr. 2026/003606
Deadline: 6. maj 2026

Den 30. april 2026

Høringssvar – udkast til bekendtgørelser om midlertidige indkvarteringsfaciliteter på Antvorskov, Dragon-, Skive Kaserne samt Søværnets Skole og Maritime Center i Bangsbo (sagsnr. 2026/003606)

Dansk Erhverv takker for muligheden for at afgive høringssvar til de fremsendte udkast til bekendtgørelser vedrørende etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter på Antvorskov Kaserne, Dragonkasernen i Holstebro, Skive Kaserne samt Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv bakker op om målsætningen om hurtigt at styrke Forsvarets kapacitet og operative tilstedeværelse. Den sikkerhedspolitiske situation tilsiger en hurtig opbygning af faciliteter, og vi har forståelse for behovet for smidige og effektive processer på tværs af de omfattede projekter.

Det er samtidig positivt, at der arbejdes med en ensartet tilgang til gennemførelse af flere projekter under samme sagskompleks, hvilket kan bidrage til øget tempo og bedre koordinering.

Fravigelse af gældende lovgivning

Bekendtgørelserne indebærer omfattende og i vidt omfang ensartede fravigelser fra centrale regelsæt, herunder plan-, bygge-, natur- og miljølovgivning på tværs af de fire lokaliteter.

Dansk Erhverv anerkender behovet for sådanne fravigelser i en ekstraordinær situation, men finder det afgørende, at fravigelserne er klart afgrænsede og konkret begrundet i de enkelte projekter. Samtidig bør der være tale om midlertidige og nødvendige undtagelser.

Retssikkerhed og transparens

Den foreslåede begrænsning af klageadgang, som går igen på tværs af bekendtgørelserne, bør balanceres med hensynet til retssikkerhed og forudsigelighed.

Dansk Erhverv anbefaler, at der sikres en høj grad af transparens om myndighedernes vurderinger og afgørelser, samt at erfaringerne med den begrænsede klageadgang efterfølgende evalueres samlet for sagskomplekset.

Inddragelse af erhvervslivet

Etableringen af faciliteterne på tværs af flere lokaliteter giver et betydeligt potentiale for at aktivere danske virksomheders kompetencer inden for blandt andet byggeri, logistik og forsyning.

Dansk Erhverv vil understrege vigtigheden af, at projekterne gennemføres med fair og gennemsigtig adgang for virksomhederne. Det er samtidig centralt, at danske leverandører inddrages aktivt, og at der sikres et tæt samspil mellem offentlige myndigheder og private aktører. Dette vil bidrage til både en effektiv gennemførelse og en styrkelse af den nationale kapacitet og robusthed.

Afsluttende bemærkninger

Dansk Erhverv støtter intentionen om hurtig etablering af faciliteter til Forsvaret på tværs af de omfattede lokaliteter. Det er imidlertid centralt, at fravigelser anvendes inden for klare, proportionale og midlertidige rammer, og at erfaringerne fra de samlede projekter efterfølgende evalueres med henblik på fremtidig anvendelse.

Med venlig hilsen,

Christoffer Lønhart Arhøj

Chefkonsulent, Dansk Erhverv

ForsvarsministerietHolmens Kanal 9
1060 København K

Att.: Eike Linn Eilrich

E-mail: fmn@fmn.dk**Høringssvar: Etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter m.v. på Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo**

DI Byggeri har den 20. april 2026 modtaget udkast til Forsvarsministeriets bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekt i forbindelse med etablering af midlertidige indkvarteringsfaciliteter m.v. på Søværnets Skole og Søværnets Maritime Center i Bangsbo.

Bekendtgørelsesudkastet har stor sammenlignelighed med de bekendtgørelsesudkast vedrørende andre bygge- og anlægsprojekter, som ministeriet tidligere har sendt i høring. DI Byggeri skal derfor også i det hele henviser til bemærkningerne i følgende to vedlagte høringssvar:

- 1) DI Byggeris høringssvar af 21. januar 2026 til udkast til bekendtgørelse vedrørende etablering af indkvarteringsfaciliteter på Høvelte Kaserne
- 2) DI Byggeris høringssvar af 6. marts 2026 til udkast til bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekter i forbindelse med etablering af permanente indkvarteringsfaciliteter på 11 af Forsvarets etableringer

For DI Byggeri er det *væsentligt*, at det sikres, at de udførende virksomheder – både omdømmemæssigt og ansvarsmæssigt - ikke "kommer i klemme" som led i fravigelsen af anden lovgivning, herunder i de konkrete tilfælde fravigelsen af bl.a. jordforureningslovens § 71, miljøbeskyttelseslovens § 42 og miljøaktivitetsbekendtgørelsens §§ 2 og 4.

Det bemærkes i den forbindelse, at den manglende åbenhed omkring baggrunden for fravigelserne af anden lovgivning kan være med til at skabe usikkerhed blandt de udførende, herunder i forhold til hvordan ministeriet har påtænkt sig at sikre, at den mindst indgribende metode vil blive anvendt, når det findes nødvendigt at fortage fravigelser, jf. også Forsvarsministerens svar på spørgsmål nr. 14 i forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. 222/2025.

oo0oo

DI Byggeri står naturligvis til rådighed, såfremt ministeriet måtte have opklarende spørgsmål eller ønsker at indgå i yderligere dialog og sparring.

Med venlig hilsen

Mads Severin Holm

Advokat (L) og Seniorchefkonsulent

DI Byggeri

ForsvarsministerietHolmens Kanal 9
1060 København K

Att.: Gregers Kromann-Andersen

E-mail: fmn@fmn.dk**Høringssvar: Etablering af indkvarteringsfaciliteter på Høvelte Kaserne**

DI Byggeri har den 8. januar 2026 modtaget Forsvarsministeriets udkast til bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekt i forbindelse med etablering af indkvarteringsfaciliteter på Høvelte Kaserne.

Formålet med bekendtgørelsen er særligt at fravige anden lovgivning i forbindelse med etableringen af de indkvarteringsfaciliteter, som bekendtgørelsen omhandler.

DI Byggeri anerkender, at der – den geopolitiske situation taget i betragtning – kan være behov for at fravige anden lovgivning med henblik på tidsmæssigt at fremme projekter, der har væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål. Det synes dog relevant at overveje og fastlægge, hvordan Forsvaret vil forvalte det ansvar, det medfører at være undtaget for denne lovgivning.

Samtidig finder DI Byggeri det væsentligt at fremhæve, at sådanne fravigelser ikke må medføre eller være medvirkende årsag til, at de virksomheder, som skal stå for realiseringen af projektet, kommer ”i klemme”, herunder både ansvarsmæssigt og omdømmemæssigt.

I forhold til bekendtgørelsesudkastet bemærkes følgende:

1) Sikring af proportionalitet

Det følger af bekendtgørelsesudkastets § 5, at miljøbeskyttelsesloven § 19 ikke skal finde anvendelse på projektet.

Miljøbeskyttelsesloven § 19 omhandler stoffer, produkter og materialer, der kan forurene bl.a. grundvandet, og en fravigelse af bestemmelsen kan altså i yderste konsekvens få betydning for folkesundheden.

Det står ikke DI Byggeri klart, hvordan man har sikret sig, at fravigelsen af § 19 er sket på den mindst indgribende måde, herunder hvordan man har eller vil sikre sig, at der ved en fravigelse af § 19 ikke sker større forurening end nødvendigt.

Det bemærkes herved, at fravigelsen af anden lovgivning ifølge lov nr. 1097/2025 forudsætter, at der er foretaget en ”konkret vurdering” af, hvilke regler som det er ”nødvendigt” at fravige m.v. for at opnå projektets eller aktivitetens formål.

Om denne konkrete vurdering fremgår bl.a. følgende af lovforslag nr. 222/2025 (understreget her):

”Dette indebærer bl.a., at der vil skulle foretages en afvejning mellem på den ene side formålet bag det konkrete anlægs- og byggeprojekt eller den konkrete driftsaktivitet og på den anden side hensynet bag den regel, som fraviges. Heraf følger det også, at fravigelser af mere indgribende karakter vil kræve tungtvejende grunde. Af kravet om en afvejning følger det også, at vedkommende minister i almindelighed forudsættes at udforme de konkrete fravigelser på den mindst indgribende måde, eventuelt ved fastsættelsen af andre rettigheder i de enkelte bekendtgørelser. Dette indebærer, at såfremt et konkret projekt eller en konkret aktivitet f.eks. kræver, at det alene er nødvendigt at fravige visse regler i en given periode, vil der kunne fastsættes regler om en sådan fravigelse, der kun vil finde anvendelse i den nødvendige periode”.

I tråd med det i lovforslaget anførte, har ministeren i svar på spørgsmål nr. 14 til lovforslaget oplyst, at der – i forbindelse med fravigelse af anden lovgivning, vil kunne ”iværksættes foranstaltninger, som modvirker risikoen for miljøskader”.

DI Byggeri opfordrer til, at det offentliggøres, hvilke overvejelser man fra ministeriets side har gjort sig i forhold til at sikre den nødvendige proportionalitet, herunder så den eller de virksomhed(er), der skal stå for at realisere projektet, ikke risikerer at blive kritiseret for ikke at have den nødvendige fokus på miljø, natur og folkesundhed.

I forlængelse heraf bemærkes, at det bør afklares, om de fastsatte fravigelser fra anden lovgivning – der har eller kan få negative miljø- og naturmæssige konsekvenser – kan få betydning for de udførende virksomheders ESG-rapportering. I bekræftende fald bør dette forhold selvsagt inddrages i proportionalitetsvurderingen.

2) Fravigelse ned gennem aftalekæder

Af lovforslag nr. 222/2025 fremgår bl.a. følgende (understreget her):

”Når regler i anden lovgivning fraviges, vil fravigelsen finde anvendelse på hele det pågældende bygge- og anlægsprojekt, det vil sige selve anlægget med tilhørende foranstaltninger som eksempelvis bygninger, støjskærmning, midlertidige arbejdsarealer, afværge- og kompenserende foranstaltninger og afledte ledningsarbejder. Opremsningen er ikke udtømmende”.

Som nævnt i lovforslaget, og som det også fremgår af bekendtgørelsesudkastets § 1, finder de fastsatte fravigelser af anden lovgivning "alene" anvendelse på det konkrete projekt, dvs. etableringen af indkvarteringsfaciliteter på Høvelte Kaserne i Birkerød.

Efter DI Byggeris opfattelse betyder det, at fravigelserne gælder for alle aktører i aftalekæden, dvs. både bygherrens kontraktparter og disse kontraktparterers underleverandører m.v.

DI Byggeri finder, at dette bør præciseres i bekendtgørelsen for at undgå enhver tvivl.

En sådan præcisering vil også være med til at mindske den potentielle (uberettigede) kritik, som de udførende virksomheder risikerer at møde, når arbejder – der potentielt kan skade natur, miljø og folkesundhed – udføres.

oo0oo

DI Byggeri står naturligvis til rådighed, såfremt ministeriet måtte have opklarende spørgsmål eller ønsker at indgå i yderligere dialog og sparring.

Med venlig hilsen
Mads Severin Holm
Advokat (L) og Seniorchefkonsulent
DI Byggeri

ForsvarsministerietHolmens Kanal 9
1060 København K

Att.: Gregers Kromann-Andersen

E-mail: fmn@fmn.dk**Høringssvar: Etablering af indkvarteringsfaciliteter på 11 af Forsvarets etablissementer**

DI Byggeri har den 9. februar 2026 modtaget Forsvarsministeriets udkast til bekendtgørelse om gennemførelse af bygge- og anlægsprojekter i forbindelse med etablering af permanente indkvarteringsfaciliteter på 11 af Forsvarets etablissementer (11 projekter).

Formålet med bekendtgørelsen er særligt at fravige anden lovgivning i forbindelse med etableringen af de indkvarteringsfaciliteter, som bekendtgørelsen omhandler.

Bekendtgørelsesudkastet relaterer sig til det OPP-projekt, som Etablissemments & Terrænkommendoen (ETK) udbød allerede tilbage i juli 2025, og hvor ETK i december 2025 har indgået kontrakt.

1) Generelt om fravigelse af anden lovgivning

Bekendtgørelsesudkastet indeholder i kapitel 3 (§§4-8) fravigelser, der gælder for alle 11 projekter (generelle fravigelser), mens kapitel 4 (§§ 9-77) indeholder fravigelser, der relaterer sig til det enkelte projekt (konkrete fravigelser).

For DI Byggeri er det *væsentligt*, at det sikres, at de udførende virksomheder ikke "kommer i klemme", herunder både ansvarsmæssigt og omdømmemæssigt, som led i fravigelsen af anden lovgivning, herunder i det konkrete tilfælde fravigelsen af bl.a. naturbeskyttelseslovens § 29a, jordforureningslovens § 71, miljøbeskyttelseslovens § 42 og miljøaktivitetsbekendtgørelsens §§ 2 og 4.

Desuden er det vigtigt, at ministeriet med sine fravigelser sikrer den nødvendige proportionalitet.

Ovennævnte gælder så meget desto mere i en situation som den foreliggende, hvor der allerede er indgået kontrakt omkring OPP-projektet, og hvor de bydende ikke i forbindelse med tilbudsafgivningen umiddelbart modtog oplysninger om, hvilke fravigelser fra anden lovgivning der ville tilstøde projektet.

DI Byggeri skal i det hele henvise til bemærkningerne i det høringssvar til udkast til bekendtgørelse vedrørende etablering af indkvarteringsfaciliteter på Høvelte Kaserne, som DI Byggeri afgav til Forsvarsministeriet ligeledes den 21. januar 2026 (vedlagt).

2) Særligt om fravigelse af anden lovgivning, der bygger på EU-retlig regulering

Bekendtgørelsesudkastet indeholder flere steder fravigelse af anden lovgivning, der bygger på EU-retlig regulering. F.eks. fraviges biotopbeskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 29a og jagt- og vildforvaltningslovens §§ 6-7, der implementer habitatdirektivets artikel 12.

Som bekendt fremgår følgende af afsnit 9 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 222/2025:

”9. Forholdet til EU-retten

Det er forudsat, at internationale forpligtelser samt EU-retten (i det omfang EU-retten finder anvendelse på de konkrete projekter) overholdes, og at de eksisterende undtagelsesmuligheder i lovgivningen, herunder relevante EU-regler, såsom VVM-direktivets artikel 1, stk. 3, udnyttes i nødvendigt omfang ved gennemførelse af konkrete projekter eller aktiviteter.

Herudover følger det af artikel 4, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), at Unionen respekterer medlemsstaternes centrale statslige funktioner, herunder sikring af statens territoriale integritet, opretholdelse af lov og orden samt beskyttelse af den nationale sikkerhed, og at navnlig den nationale sikkerhed forbliver den enkelte medlemsstats eneansvar.

Eftersom loven omfatter konkrete bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige forsvarsformål og væsentlige civile beredskabsformål, er det regeringens vurdering, at der kan være projekter eller aktiviteter, som er omfattet af denne lov, som er omfattet af TEU, artikel 4, stk. 2.”

Af lovforslagets specielle bemærkninger til § 2 fremgår følgende:

”Det vil påhvile den ansvarlige minister at foretage en vurdering af, hvorvidt de regler, der påtænkes fastsat i medfør af § 2, er i overensstemmelse med EU-retten eller andre internationale forpligtelser. For det tilfælde, at projektet eller aktiviteten er omfattet af EU-retten, vil det være en forudsætning, at indholdet af reglerne fastsat i medfør af bestemmelsen er i overensstemmelse med de direktiver og forordninger m.v., som regulerer det pågældende område. Der vil i et sådant tilfælde således ikke kunne fastsættes regler om fravigelse af krav, som udgør implementering af et direktiv, såfremt direktivet ikke giver mulighed for en sådan undtagelse af hensyn til væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål. Et konkret projekt eller en konkret aktivitet vil efter en konkret vurdering kunne være omfattet af TEUF artikel 346. Der henvises til afsnit 9 i de almindelige bemærkninger”.

Da Forsvarsministeriet ikke har offentliggjort nogen bemærkninger til sit bekendtgørelsesudkast, står det ikke DI Byggeri klart, med hvilken hjemmel ministeriet ønsker at fravige de bestemmelser, som bygger på EU-retlig regulering.

DI Byggeri opfordrer til, at det offentliggøres, hvilke overvejelser man fra ministeriets side har gjort sig, herunder så den eller de virksomhed(er), der skal stå for at realisere projektet, ikke risikerer at blive kritiseret for ikke at have det nødvendige fokus på habitatbeskyttelsen.

Der henvises også her til de bemærkninger, som fremgår af vedlagte skrivelse af 21. januar 2026 (vedlagt).

3) Udbud af kontrakt

Som nævnt, relaterer bekendtgørelsesudkastet sig til det OPP-projekt, som ETK allerede har udbudt og indgået kontrakt omkring.

DI Byggeri finder her anledning til generelt at påpege det uhensigtsmæssige i, at der udbydes kontrakter på et tidspunkt, hvor ordregiver/bygherrer er vidende om, at lovgivningsgrundlaget først vil komme på plads *efter* kontraktindgåelse.

Dette gælder ikke mindst, hvis ikke ordregiver/bygherrer påtager sig den fulde risiko og det fulde ansvar for eventuelle tidsmæssige og økonomiske konsekvenser, som den tilstødende lovgivning måtte påføre de udførende virksomheder.

Det bemærkes i den forbindelse, at den bemyndigelse, som § 2 i lov nr. 1097/2025 giver den relevante minister til ved bekendtgørelse helt eller delvist at fravige anden lovgivning, er udtryk for en "*nyskabelse*" i dansk ret, og at de vidtgående beføjelser, som loven giver hjemmel til, må administreres i respekt herfor.

oo0oo

DI Byggeri står naturligvis til rådighed, såfremt ministeriet måtte have opklarende spørgsmål eller ønsker at indgå i yderligere dialog og sparring.

Med venlig hilsen
Mads Severin Holm
Advokat (L) og Seniorchefkonsulent
DI Byggeri